

Konfirmationsforberedelse skal altid bestræbe sig på at tale ind i den virkelighed, som konfirmanderne befinder sig i. Emnerne må berøre begreber og spørgsmål, som unge i deres hverdag er optaget af eller introducere nye tematikker, der kan virke bevidsthedsudvidende og fylde dem med forundring.

Af Thomas Emil Horneman-Thielcke, sognepræst i Herlufsholm

Som jeg oplever det, giver det altid en god undervisning og samtale, når emnet på en eller anden måde rammer direkte ind i konfirmandernes ungdomsliv. Når de kan spejle deres eget liv i den virkelighed, som emnet henfører tankerne til. Sådan også med temaet skam.

Hvad skam er, og hvordan vi som mennesker indfanges af andres skamfulde blikke eller vores egne tanker, er om noget kommet på dagsordenen efter den norske tv-serie SKAM, produceret af NRK, har gået sin sejrsgang i mange lande. Det er altså ikke kun voksne, der skammer sig, men unge teenagere er også fanget af skammens nådesløse virkelighed. Skam var derfor et tema, der på mange måder kunne tale ind i konfirmandernes tankeunivers. Og det gjorde det!

Skam har ingen alder

Som altid lavede jeg en kort introduktion til timen uden at definere nærmere, hvad skam er. Jeg skrev ordet skam på tavlen og bad konfirmanderne om at komme op og skrive et andet ord eller en sætning for, hvad de mente skam var. Aktiviteten, at skulle gå op til tavlen og tænke samtidig, er en god kombination af bevægelse på flere planer.

Med konfirmandernes tanker på tavlen var refleksionen sat i gang i deres eget liv. Jeg læste alle deres tanker højt uden at knytte kommentarer til dem i første omgang.

Det var nu tid til at se den korte monolog om skam, »Jeg skammer mig« af Signe Kolmos på Youtube.com

I filmen blev tanker, følelser og handlinger knyttet til skam sat i svingning. Konfirmanderne erfarede, at skam ikke kun er noget der findes i deres eget univers, men også en del af voksnes dagligdag. Skam har åbenbart ingen alder. Vi skammer os alle sammen.

Det var nu tid til at gå videre med de dybere eksistentielle implikationer af skam. Jeg introducerede ordet skam i vores sprogbrug: »Du skal skamme dig?« »Det er så skamfuldt, det, du har gjort?« »Du burde skamme dig.« Og fortalte om de implikationer, som skam kan medføre i vores liv. Jeg kom også med eksempler på, hvornår vi skammer os og talte om de typiske fysiske tegn på skamfuldhed. Det var også i denne sammenhæng, at jeg kort fortalte om ordet skyld. Skyld og skam bruges ofte i flæng. Det var derfor vigtigt, at få defineret forskellen på de to følelser.

Endelig fortalte jeg om, hvad skam så gør ved vores adfærd og sociale kontakt. At skam kan få os til at føle os som en fiasko, svage, uønskede og forkerte. Hvilket kan medføre, at vi trækker os væk fra fællesskabet og isolerer os bag lukkede døre – fysiske, som psykiske. Jeg afsluttede med en definition af skam, som at: »Skam er en smertefuld overbevisning om ens grundlæggende defekthed som menneske.«

Nu var det tid til at inddrage alle konfirmandernes tanker om, hvad skam egentlig er for dem. Det var spændende at se, at konfirmanderne fuldstændig sammenbandede ordene skam og skyld med hinanden. Nogle havde skrevet, at skam er at begå fejl, at gøre dumme ting mod andre. Der var derfor en tydelig forveksling mellem skam og skyld i deres tankesæt. Jeg forklarede, at skyld og skam ikke er det samme. Selvom følelserne godt kan følge og afføde hinanden.

» Tydeligt blev det også, at skyld kan tilgives, hvorimod skam skal omfavnes og mødes med kærlighed «

Hvad skammer Zakæus sig over?

For at få hele undervisningen spejlet over i Bibelens univers, læste vi fortællingen om toldereren Zakæus. Jeg delte et lille kompendie ud med spørgsmål til teksten og deres egne erfaringer med både skyld og skam. »Kan du nævne nogle eksempler på, hvad man kan skamme sig over?« »Har du nogensinde skammet dig over noget?« »Hvordan tænker du, at man skal møde andre, der skammer sig over et eller andet?« »Hvad skammer Zakæus sig over i fortællingen, og hvordan møder Jesus ham?« Måske ville konfirmanderne kunne se forskellen på skyld og skam ved at spejle deres eget liv i fortællingen?

Da de havde arbejdet ti minutter med spørgsmålene, var det tid til at få nogle svar fra konfirmanderne. Det blev til en spændende samtale, hvor konfirmandernes egne erfaringer kom i spil. Tydeligt

blev det også, at skyld kan tilgives, hvorimod skam skal omfavnes og mødes med kærlighed. Dette kom fint frem i en af pigernes svar på, hvordan Jesus møder Zakæus, der skammer sig over sin højde og må kravle op i et træ for at se Jesus. Hun sagde: »Jesus ser ham i træet, hvor han er klatret op, fordi han ikke er så høj. Men i stedet for at fordømme ham eller at grine af, at han er lille, ser Jesus ham som et menneske«.

Jeg tror, at et tabu for mange konfirmander blev brudt den dag. For godt nok skammer vi os alle sammen, men hvorfor så ikke dele skammen med hinanden?